

GLASNIK

AVSTR. KRŠČ. TOBAČNE DELAVSKE ZVEZE

Izhaja vsak petek

Uredništvo:
Kopitarjeva ulica 8

Naročilna znaša:
celoletna . . . K 4.-
pololetna . . . K 2.-
četrletna . . . K 1.-

Posamezna številka
stane 10 vin.

Št. 27.

V Ljubljani, dne 7. julija 1916.

Leto IX.

O draginji.

Dr. K rek je govoril na letošnjem občnem zboru I. ljubljanskega delavskega konsumnega društva tole:

Lansko leto sem imel priliko govoriti pri vašem občnem zboru. Vse tiste stvari, o katerih sem govoril lansko leto, so se izkazale letošnje leto posebno resnične. Ne bom vam veliko razlagal, kako in kaj, ampak rečem samo eno. Včasih se je zoper konsumna društva silno zabavljalo, bojevali so se veliki boji, danes se je pa vse to popolnoma spremenilo. Danes vsakdo ve, da so konsumna društva velikega pomena in v blagor ne samo za posameznika, ampak tudi za celo državo. Da imamo danes tako neznosno draginjo, je krivo največ to, ker je trgovina prosta. V tej stvari imam precej skušenj, naše konsumno društvo ima pa v tem pomenu še širše skušenje. Ta stavek bom prav na kratko dokazal. Blaga ni bilo več, in zaradi tega so se uvedle maksimalne cene, toda to ni stvari nič spremenilo. Uvedle so se maksimalne cene za meso, maksimalne cene za špeh, za govejo živino itd., toda vse to ni nič pomagalo. Vzrok temu je to, da je danes vsakemu dovoljeno trgovati, ker je trgovina prosta. Danes se je v trgovino uvedla poleg tistih, ki so že prej trgovali in ki so izučeni trgovci, cela vrsta ljudi, ki po prej s to stvarjo niso imeli prav nič opraviti. S trgovino se pečajo sedaj ljudje, ki so bili prej n. pr. igralci ali so imeli kao posestvo ali kaj drugega, sedaj pa trgujejo in delajo s tem silno veliko škodo konsumentom, ker blago neprimerno dražijo. Pride tak agent n. pr. iz Gradca pa pravi, toliko in toliko blaga je na Dunaju in prodaja se po teh in teh cenah. Tako gre potem tega trgovanja blago iz rok v roke in na ta način se potem cene vsem živilom in sploh vsemu blagu neprimerno dvigajo. Država je pač uvedla, kakor že prej omenjeno razne maksimalne cene, toda to prav nič ne pomaga, proti temu oderuštvi menda ni nobene pomoči. Kdor danes razmere pozna, ta vidi, da je vse to, kar država naredi samo pljunek v morje, in da vse to nima prav nobenega uspeha. Cene gredo tako nepopisno kvisku, da človeka kar groza obhaja. Pomislite, da je na Dunaju danes meso že

po 11 K! Pomislite, da je danes na Ogrskem, ki je naša centrala za mast, prašičja mast že po 11 K 50 h! Pomislite, da so prašiči danes po 7 K kg žive vage! Lahko si torej predstavljamo kaj to pomeni. Če bo šlo to tako naprej, bo špeh v najkrajšem času po 12 K in še več.

Olje je danes nepopisno drago. Kdor dobi olje najslabše vrste po 8 K liter, ta se lahko šteje še srečnega. Največ je pa olje že danes po 12, 13 in 14 K liter. Temu vsemu je največ kriva prosta trgovina, in ravno tukaj je mesto, da se o tem pogovorimo. Danes nam ni mogoče odločno nastopiti proti takemu oderuštvi, danes ne moremo odločno protestirati proti temu, ker dobro vemo, da bi pri tem zadeli na velike težave in da bi s tem stvari več škodovali kakor pa koristili. Zapomniti si pa moramo tole. Ako pogledamo prosto trgovino in prostost trgovanja, vidimo, da je danes cela vrsta ljudi, ki skuša z umetnimi cenami bogateti. Blago, kar ga je še kje po velikih trgovinah, hitro pokupijo in potem to blago naprej prodajajo po neprimerno visokih cenah. Pripomniti moram pri tem, da velike trgovine igrajo silno majhno vlogo. Največjo vlogo igrajo danes banke. Te že poskrbe, da o pravem času spravijo vse blago, kolikor ga morejo dobiti v svojo last. Vzemimo na primer samo kavo. Velike banke so pokupile ob tistem času, ko so le malo slutile, da se bo kava podražila vso zalogo, kolikor so je mogle dobiti. Tako je takrat neka banka na Reki pokupila cele množine kave, ki jo je potem z velikim dobičkom prodajala po raznih bankah na Ogrskem. Če pri nas napravijo maksimalne cene, kaj pa nam to pomaga? Reka ne spada k nam, in mi ne moremo nič vplivati na to, kako tam kavo prodajajo.

Pride agent do mene, me vpraša če imam to in to blago in po kateri ceni. Agent blago kupi, potem gre pa okrog med ljudi in prodaja ravno tisto blago, ki ga je malo prej kupil po neprimerno višjih cenah in tako se zgodi, da zasluži v enem dnevu včasih tudi v par urah pri kg po 1 K ali pa še več. Tako gre danes blago naprej. Na Dunaju je borzni komisar, to je tisti komisar, ki na borzi skrbi za to, da se prepreči preveliko dviganje raznih papirjev, rekel, da bi bilo treba vse te zakotne barantače

spraviti v luknjo. Tukaj bi morala državna oblasti poseči vmes, tukaj bi morala izslediti vse tiste ljudi, ki danes na tak nečuten način barantajo z blagom, ter jih djati pod policijsko nadzorstvo. Državo je treba opozoriti na to, kako nevarni so ti ljudje, da ima njih početje za posledico to, da se blago podražuje za 1 K na dan in da je veliko vrst blaga sploh zmanjkalo. Država naj poseže tukaj vmes, ona naj zaseže vse tisto blago, ki se danes prodaja potom proste trgovine in ga da potem na prodaj takim zavodom in posameznim trgovcem, od katerih more z vso zanesljivostjo pričakovati, da ne bodo uganjali z dotičnim blagom nobene špekulacije. V prvi vrsti pridejo pri tem v poštev konsumna društva. Država naj bi se naslanjala na konsumna društva, kajti ravno konsumna društva, skrbje za to, da se z živili ne špekulira, in da si jih more konzument preskrbeti po primernih cenah. O tej reči bomo še govorili, kakor hitro se bomo mogli prostejše gibati, prosim pa že danes, da zbirajmo skušenje in potem pridobljene skušenje porabimo v dosego boljših časov.

Kaj nam pomaga zmaga na celi črti, ako je pa življenje tako drago, da tisti, ki nima 1000 K dohodkov na mesec ne more shajati. Zmage so lepe in hvaležni moramo biti našim fantom in možem, ki so jih priborili. Toda poleg te vojske, ki jo vojskujejo naši fantje in možje proti mnogobrojnemu sovražniku, moramo vojevati tudi neizprosni boj proti oderuhtu. Naprej boj in zmaga proti verolomnemu Lahu, potem pa boj proti oderuhtu in potem, upam, bomo lažje shajali, kakor pa sedaj.

Kar se tiče nevarnosti glede preskrbljenosti z živili za prihodnje leto je prav, da se jih že sedaj zavedamo. Deloma sem na te nevarnosti že prej opomnil. Največja težava bo z zabelo, in za to stvar moramo pred vsem skrbeti. Lansko leto nas je najbolj skrbelo, kaj bo z moko. No, ta reč se je še precej dobro uredila. Ne rečem, da je moke Bog ve kako veliko na razpolago ampak toliko jo je že, da jo imamo za potrebo in da se nam pomanjkanja kruha ni ravno treba bati. Ta reč se nam je hvala Bogu precej dobro sponesla. Radi ugodne zime nam je bilo omogočeno, da smo dobili iz Rumunije po Donavi pre-

cej koruze in v zadnjem času tudi nekaj pšenice. To je bilo dobro, da je bila letošnja zimo Donava plovna, kajti ako bi bili morali čakati na rumunske železnice, bi najbrž še danes ne dobili iz Rumunije nobenega žita. Z moko smo torej za silo preskrbljeni in kakor letošnja letina kaže, se nam tudi za prihodnje leto ni treba preveč bati pomanjkanja moke.

Velike težave bodo prihodnje leto z mesom. Toda ta reč nas ne zadene toliko, kajti velika večina naših članov je dala mesu vsled neznosne draginje že zdavnaj slovo, in torej mesno vprašanje pri nas ne pride toliko v poštev.

Pride pa, kakor sem že prej omenil, skrb, kako bo z mastjo. V tem oziru smo v prvi vrsti odvisni od Ogrske. Mi namreč ne bomo mogli svojih prašičev zadostno izpitati. Saj vidite da še kure ne nesejo jajc, če se jim ne da nič zrnja. Če se kure krmijo s samo travo, bodo prav malo nesle, in tako tudi prašičev ne bomo izpitili, če jim ne damo zrnja. Zrnja jim pa ne moremo dati, ker ga nimamo in ga jim tudi dati ne smemo, ker se ne sme, kolikor ga je sploh na razpolago, porabiti za drugo kakor za moko. Kar ga pa znabiti preostaje in kar bi se ga moglo porabiti drugače kakor za kamen, to pa poberejo vojaki. V tem pogledu je v prvi vrsti potrebno, da bi se več ječmena, ki se porabi za kuhanje piva, porabilo za krmiljenje prašičev. (Burno pritrjevanje.) Brez piva bomo že shajali, kdor pa že hoče piti, ta naj pa pije vino (klici: »Če ima denar!«), če ima za to dovolj denarja. Ječmen naj bi pa bil v veliki množini na razpolago za pitanje prašičev. Lansk leto so bili prašiči pri nas taki, da so tehtali malo čez 100 kg. To vam povedo vsi kmetovalci in sploh vsi, ki so se pečali s trgovino s prašiči. Prašič pri 100 kg ali nekaj čez ima špeha komaj do 30 kg. Če pa izpitamo prašiča do 150

kilogramov, ima pa več kot polovico špeha. Glede špeha moramo torej storiti vse, kar je v naših močeh, da si ga vsaj za silo preskrbimo. V enem zadnjem »Domoljubu« sem pisal, da je letos v naši deželi 70.000 prašičev manj, kakor pa l. 1910. 70.000 prašičev manj se pa že nekaj pozna. In četudi računamo, da jih je manj samo 50—60.000 je tudi to grozna številka, posebno če pomislimo, da je nasprotno ljudi mnogo več, kakor prej, kajti begunci in vojaki tudi nekaj porabijo. Naglaša se sicer, da so vojaki z vsem preskrbljeni od vojaške uprave, in da je to blago, kar ga je na razpolago odloženo samo za civilno prebivalstvo. Mogoče da je temu tako, kar se tiče moke. Pri masti pa to gotovo ni. Če vojak obeduje ali večerja v gostilni ali pri kaki privatni stranki, potem rabi mast, namenjeno civilnemu prebivalstvu in tako je brezdvomno tudi z moko in z drugimi živili. Zaradi tega je neobhodno potrebno, da zahtevamo z vso odločnostjo, da se ječmen, namenjen za pivovarne, porabi za živinorejo. Na Ogrsko se, kakor rečeno ne moremo veliko zanašati, ker tudi na Ogrskem masti primanjkuje, ker nimajo toliko koruze, da bi mogli prašiče dobro izpitati in bo šla tudi tam trda za mast.

Pri nas smo poskušali dobiti nekaj prašičev. Posrečilo se nam je dobiti 1 vagon prašičev po 5 K 40 vin. postavljene v Ljubljano. Danes so pa že po 6 K, a jih ni niti mogoče dobiti, in tako bo vsak dan hujše. Na Dunaju so oddajali masti samo po pol kilograma, v listih smo pa brali, da se je vsem potrebam zadostilo. Seveda se je zadostilo vsem, ker je moralo mnogo ljudi oditi praznih rok. Truditi se moramo torej na vse načine, da si pravočasno preskrbimo potrebno zabelo.

V tem oziru torej mi ne moremo reči, da naša država ne stori vsega kar je v njenih močeh za dobavo potrebnih živil. Zeleti bi bilo le, da bi tudi proti notranjih oderuhom storila nekaj več. Glede na razmere z Ogrsko moram pač reči, da želimo, da bi bile drugačne, kakor pa so.

Glasnik

Avstrijske krščanske tobačne delavske zveze.

Oderuštvo z drvni. Piše se: Kupil sem zadnje dni na Trnovskem pristanu seženj bukovih drv, ki pridejo po vodi tam nekje od Podpeči. Priporočal sem se zanje ne manj kot pet tednov. Ob 10. dopoldne je bila cena še z vožnjo vred 43 K; popoldne ob 4. pa že 44 K in seveda posredovalcu tudi 1 krono, drugače bi jih ne bil dobil. A to še ni vse. Doma si boljše ogledam drva. Dolga so 21 col ali 55 cm, kako poleno je še krajše. Vmes sem našel več polen mehkega jelovega lesa, druga gabrova, nekaj mesto polen tudi grčave šture, kar cenim pri sežnju okrog 4 krone meni na škodo. Zložil sem drva potem v štirjaški seženj, a do vrha mere nisem prišel, manjkalo jih je 10 do 11 col, t. j. blizu

Skopuh.

H. Conscience.

»Revna vdova tistega zidarja prihaja,« pravi mati, »ki je padel z odra; v nedeljo sem jo videla pri cerkvi in ji rekla, da dobi tu vsak torek miloščino. Vana odreži za njo kos kruha.«

»Pridite notri,« zakliče nato.

Prišla je ženska, še precej mlada, vpadlih, velih lic oblečena v tako slabo, tenko obleko, da te je nehote streslo, ko si jo zagledal. Njen obraz, dasi že odcvetel, je resen in moder; tako plemenit in velikodušen mu je izraz, da takoj spoznaš, za beračenje ta ženska ni ustvarjena.

Malo dekletce hodi z njo, ubožico zebe, šklepetajo ji zobje vsled mraza.

Ne da kaj reče, s pobešenim pogledom moli dalje oče naš, ki ga je pričela moliti že pred vratmi.

Vana ji je prinesla kruha in ji rekla:

»Uboga Kaet! Nikdar bi ne bila mislila, da boš morala še prositi miloščine; ti, ki si tako razsodna in delovna. Res, boli me to.«

»O, zima je tako dolga!« je zdihovala vdova, »nikjer ne morem ničesar prislužiti. Stradanje in mraz sta moja

in mojega ubogega otroka usoda. A kadar napoči zopet poletje, potem bo zopet delo in vse se bo izboljšalo.«

Dekletove oči so poželjivo in lačno gledale na mizo, Cecilija je to opazovala z velikim sočustvom. Hipno, kakor da se je nekaj spomnila, je pogledala čudovito pomenljivo in globoko Barta, ki je, morebiti jo razumevajoč ali pa po nagibu lastnega srca, stopil k vdovi, jo prijel za roko in jo peljal k stolu, katerega je sam popustil.

»Kaet, sedi se,« ji je rekel, »in jej z nami, kjer je dovolj za pet, zadošča tudi sedmorici... če bi se tu račun res ne ujemal, uravnal ga bo že ljubi Bog sam.«

Cecilija je ravno tako hitro posadila mlado dekletce na svoj stol.

Prinesli so še druge stole, hvaležno so odklonili zahvalo vdove, vsi so jedli veselo krepko jed. Ko je potolažila revna žena svojo prvo lakoto, je gledala nepopisno nežno svojega otroka, ki je brezskrbno in srečno jedel krompir in slanino. Tihe solze so ji lile po licih.

Vsi so bili začudeni, kakor da žele pojasnila te tihe žalosti. Le Cecilija jo je razumela in vprašala:

»Gotovo imate še več otrok, žena?«

»Da,« je odgovorila vdova, »še dva. Ta je najstarejša. Črvička sedita sama v hiši v mrzli sobi; osem dni že niso drugega jedli, kakor nekoliko rženega kruha.«

»Zakaj so Vas pa polile solze,« je vprašala Vanka.

Žena je obrnila glavo in je odgovorila, ne da bi pogledala koga:

»Kaj je mati... ljuba hčerka, tega še ne umevaš. Boli me, ker vidim, da moja Micika tako je, malčki doma pa morebiti lakote umirajo.«

Bart je hitro vstal, si obrisal usta in rekel materi:

»O, to že umevam!«

Obrnil se je k svoji materi in ji rekel:

»Mati, vsak dan hočem dve uri več delati, v nedeljo ne bom šel več v krčmo, a ti moraš dovoliti, da bo Janova vdova jedla vsak dan pri nas dokler bo trajala zima, ko ti s svojim daljšim delom in z varčnostjo nadomestim stroške.«

»Bart, otrok moj, vedno sem te ljubila, zdaj te bom pa še bolj.«

30 cm, kar znaša meni v škodo zopet 6 kron. Tedaj seštejno imenovane vsote in dobili bomo 55 kron, katerih stane danes v Ljubljani stari sežanj drv. Ako se smejo drva še vedno na sežnje prodajati, potem naj se prenese drvarska mera s St. Jakobskega trga na Trnovski pristan. Ali ni gosposke, ki bi temu oderuštvo napravila konec?

Krščanske strokovne organizacije v Nemčiji. V »Zentralblatt« št. 7 z dne 25. aprila smo čitali poročilo odbora skupne zveze krščanskih strokovnih zvez v Nemčiji. V tem se je opomnilo, da gre za celo leto vojne. Nudi se vsestransko delavno polje, čeravno niso le člani, marveč tudi voditelji v vedno večjem številu vpoklicani pod orožje. Vprašanje skupnosti je postalo tudi za krščanska strokovna društva živahno. Mnogo se je delovalo za preskrbo živil delavskemu ljudstvu. Seveda se je pri tem oderuhom, ki so nudili na razpolago le to, stopilo trdo na prste. Pri tem so strokovne organizacije, kakor tudi druge organizacije napele vse moči razširjati domačo produkcijo in preskrbovati domači trg s potrebnim blagom. V tem je velik razloček od angleških delavskih društev. Še celo »Kreuzzeitung« delavstvu neprijazen list, piše o priliki izdaje poročila o blagajniškem stanju zveze krščanskih strokovnih društev za leto 1915 sledeče: Priznati se mora pohvala nemški krščanski strokovni zvezi, ki s pridnostjo, delavnostjo in z vztrajnostjo stremi priti do napredka. kar se ji bo posrečilo po tej poti. Nasprotno angleško delavstvo želi s stavkami in z izkoriščanjem vojne priti do povišanja plač in napredka. Zato si bodo nemške strokovne organizacije lažje prilagodile napredku v gospodarskem življenju. Seveda to stremljenje ni delo enega trenutka ali leta, marveč delo desetletij. Sedanje stanje teh organizacij se lahko primerja sadu, ki v desetletjih obstanka, večkrat spoznan in osumljen od stavkajočih družb dozori. Ako te v svoji poštenosti spoznajo svojo pravo pot, si lahko mnogo več koristi pridobé kot potom stavk. Prilagodnost za to se je nudila tudi v vojnem času. Nastala so različna vojna vprašanja, zlasti za razne vrste vojnih poškodovancev. Izročitev primernih del preje imenovanih je silno težavna stvar. Zato je pač resen trud krščanske strokovne organizacije, preskrbovati jih z delom in preskrbeti jim primerno plačo. Seveda je radi tega nastala časopisna vojna, predno je prišla stvar na jasno in bila uravnana. Strokovna organizacija je takoj učinkujoče predpriprave za to delovanje našla, zlasti za določitev tarife plačam. Zlasti se je to posrečilo pri takozvani leseni obrti. V teh okoliščinah je zlasti obžalovanja vredno, da je v slikarskem obrtu obsegajoča tarifna obnova nastala, kakor tudi v tiskarstvu. Pri krojaški in zidarski obrti so se stavile razne zapreke. Zlasti je čudno, da raznodnevno časopisje gradbeno obrtni zadrugi, ki delavcem »iz lastnega« dovoli draginske doklade, pripozna to kot domovini zaslužno delo. To je pač žalosten dokaz, kako površno so v obrtno-političnem vprašanju

poučeni. Zlasti bi se pričakovalo od uredništev velikih dnevnih časopisov večje razumnosti za delavsko stališče. Oblasti so k sreči pokazale večjo razumnost za to. Že, da se je vlada za obnovitev plačilnih tarifov zanimala, je zelo važno, zlasti da so bile določene najnižje plače pri vojnih dobavah. Posebno veliko se je storilo, da bi se izdelovala razna dela doma in tako ne zaostala obrt in pripomoglo k preživljanju vojnih poškodovancev s primerno, seveda ne prenizko plačo v sedanji vedno naraščajoči draginji. S tem bi bile preskrbljene tudi žene in dekleta, ki so izgubile može in očete, z vsakdanjim kruhom. Seveda bodo preskrbovanja delavcev na ta način povzročila delavskim organizacijam mnogo nemirov. Krščanska strokovna organizacija opazuje s tega stališča z velikim zanimanjem vedno naraščanje njej pripadajočih organizacij domačih delavk in svoje uspešno delovanje.

Vzorna uprava. V neki srednjeevropski državi se je zgodila sledeča povest. Iz vasi Pila so gradili ob potoku cesto v Sekiro. Država je bila zadovoljna z cesto; občinskim očetom v Sekiri je dovolila 2000 kron državnega prispevka k zgradbi ceste. Ko so dogradili cesto, so videli, da so pogradili za cesto tudi 31 m² proda potoka; država je morala temu pritrčiti kot lastnica potoka, kar je bilo seveda popolnoma prav, ker red mora vladati povsod, tudi v vsaki srednjeevropski državi. Zdaj se je pa pričela »fletna« povest. Občina je naprosila državo, naj ji odstopi prod; upravni stroj države se je zdaj zganil. Prošnja je šla k finalni prokuraturi, ta jo je poslala ravnateljstvu državnih gozdov in posesti, to jo je poslalo gozdni upravi itd. Kmalu je rodila prva prošnja velik, debel zvezek, ki je lepo potoval od ene k drugi oblasti, včasih kje tudi dolgo počival, dokler ga ni iz dremanja spravil na noge nov sunek od spodaj. Končno je odločila državna uprava, naj se prod občini proda za 14 vinarjev štirijaški meter, kar je zneslo skupno vsoto 1 K 55 vin. Koliko je to stalo državo, nam pokaže sledeči račun: Naš popotnik se je nahajal: pri davkarji enkrat, pri politični deželni oblasti enkrat, pri okrajnem sodišču dvakrat, pri finančnem ministrstvu dvehkrat, pri upravi gozdov in posestev šestkrat, pri finančni prokuraturi sedemkrat, pri finančnem ravnateljstvu enajstkrat, pri ravnateljstvu gozdov in posestev petnajstkrat. Obiskal je torej petinštiridesetkrat razne oblasti in urade; najmanj šestnajstkrat je imela opraviti z njim pošta. Koliko je veljal? Okroglo 70 pol papirja se je popisalo za načrte in za čistopise. In delo? Približno 20 uradnikov z visokošolsko izobrazbo se je pečalo približno stoindvajsetkrat z njim. Če mu je posvetil ljubeznivo vselej povprečno le 10 minut, je porabil 1200 minut, ali 20 ur, oziroma štiri uradne delovnike. Če računamo, da dobe ti uradniki povprečno dnevno 12 kron (med njimi je bilo tudi 5 dvornih svetnikov in en sekčni načelnik), je njih delo stalo državo 48 kron. Zaračunati se morajo tudi izdatki za pošto in delo

neakademično izobraženih uradnikov in pisarniških moči; ne računamo nizko, če pravimo, da so ti delali na njem dva dni skupno, kar je stalo pač 12 K, ker se je moral akt vpisavati in izbrišavati v vložnih zapisnikih; od vložnega mesta so ga pošiljali v pisarno, k načelniku urada, k voditelju odseka in k uradniku, ki ga je obdelal; sploh pregledati je moral celo službeno lestvico; vsak mu je moral dati svojo označbo; spisali so zanj 40 čestopisov. Da, marsikateri akt bi znal veliko povedati! — 1. Država je dobila na odkupnini 1 K 55 vin.; upravitelj, ki se je moral za to premakniti, jo je pa veljal okroglo 60 kron!

Krvoses kapitalizem.

Nakupovanje potrebnih predmetov po beguncih po previsokih cenah. Štajersko namestništvo je izdalo političnim podoblastvom sledeči odlok: Namestništvu so došla ponovna poročila, da skupljujejo begunci, in sicer posebno oni iz Galicije, predmete vsakdanje potrebe, posebno milo, čokolado, pletenine, poper in drugo v malih množinah, jih kupičijo in potem razpečavajo svoje nakupičene zaloge s posebnim dobičkom ob času, ko tega blaga primanjkuje, oziroma v krajih, v katerih se posebno čuti to pomanjkanje. Ne glede na to, da je tako postopanje, če traja dalje časa in se godi očitno iz namena si preskrbeti trajen pridobitek, prestopke določb obrtnega reda in ga bodo vsled tega zasledovale politične okrajne oblasti uradno, tiči v tem množinskem skupljanju beguncev namen draženja, ker si pridobijo blago večinoma s preponodbami okrajnih kupnih cen in je s tem dan dejanski stan navijanja cen (§ 15. ces. ukaza z dne 7. avgusta 1915, drž. zak. št. 228). Zatorej se nalaga političnim okrajnim oblastvom, da posebno pazijo na tako počenjanje posameznih beguncev in da naročijo orožništvu, da slučaje, v katerih nakupujejo vojni begunci enako blago sumljivo pogosto, četudi v malem, ovadijo politični okrajni oblasti. Na podlagi takih ovadb bo najpoprej vgotoviti, ali se zaloge, ki očitno presegajo domačo potrebo naznanjenega, kupičijo. Ako se najdejo take zaloge, je podati proti dotičniku ovadbo zaradi navijanja cen pri pristojni državnopravniški oblasti. Politične podoblasti se obenem pooblašajo na podlagi § 4. navedenega cesarskega ukaza, da zahtevajo najdene zaloge po §§ 4.—7. cet. ces. ukaza za preskrbo prebivalstva svojega uradnega področja in da radi zagotovitve te zahteve blago tako zaplenijo. Ker je za izvršitev te naredbe posebno važno, da trgovci sami, ki imajo interes na tem, da važni potrebni predmeti ne izginejo vsled takih manipulacij s trga in se ne podražijo, podpirajo politične okrajne oblasti pri zasledovanju takega navijanja cen, se povablajo trgovci, da vse take slučaje očitno pogostega nakupovanja gotovega blaga po vojnih beguncih ovadijo dotični politični okrajni oblasti (okrajnemu glavarstvu, mest-

nemu svetu, mestnemu uradu) ali pa orožništvu, oziroma mestni varnostni straži.

Velik spored v »Kino Central« v deželnem gledališču bo v ponedeljek dne 9. julija. Predstavlja se zanimiva kriminalna drama: **Čudna življenjska pot lepe Kathylyne**. Posebno občudovanja vredni so krasni prizori čudovitih dresur divjih živali, kar je res nekaj posebnega in je mogoče videti v Ljubljani le v kinu. Za smeh bo skrbela **velika burka »Srečni krojač«** s slavnim Rudolfom Schildkrautom v glavni vlogi. Zgodovinski je posnetek: **Naša zmagovita pot po Albaniji**. Te predstave se vrše v nedeljo ob 3, pol 5, 6, pol 8. in 9. uri zvečer. V nedeljo ob pol 11. in ob 2. uri popoldne je **velika predstava za otroke** s posebnim, novim sporedom. Več lepaki »Kino Central« v deželnem gledališču je pač najboljša in najcenejša ljubljansko zabavišče.

Okno v svet.

Limonadna tovarna na fronti. Pri neki domobranski diviziji na Nemškem so napravili posebno tovarno, v kateri izdelajo z dnevnim in ponočnim delom vsakih 24 ur 15.000 polliterskih steklenic limonade in takih pijač. Vojaštvo plačuje 6 pfenigov za tako steklenico. Obrat se vrši z elektriko in je tovarna zvezana z železnico, po kateri takoj sproti odvažajo ta okrepčila vojakom. Računa se, da bo tovarna v poletnih mesecih prodala vsak dan do 30.000 steklenic.

Za smeh in kratek čas.

Bahač pri zlatarju.

Prosim, pokažite mi vse dragocenosti, ki jih imate v zalogi in ki so drugim ljudem predrage.

Neznosna draginja.

»Danes sem zahtevala pri mesarju za dve kroni govedine na up, a misliš, da mi jo je kaj dal?

Izdajatelj Fran Ullreich, Dunaj. — Odgovorni urednik Jože Gostinčar. — Tisk Kat. Tiskarne.

Pristopajte k Jugoslovan. Strokovni Zvezi!

Najboljša in najcenejša zabava
v Ljubljani je v

Kino Central

v deželnem gledališču.

Obiskujte vedno »Kino Central«, kjer se za mal denar dobi bogato razvedrilo!

Gospodarska zveza v Ljubljani

ima v zalogi

jedilno olje, riž, čaj, kakor tudi vse drugo specerijsko blago.

Oddaja na debelo!

Za Ljubljano in okolico je otvorila

mesnico

v semenišču v Šolskem drevoredu

kakor tudi

specerijsko trgovino

na Dunajski cesti števil. 30.

Kdor pristopi kot član h „Gospodarski zvezi“, dobi izkaznico, s katero ima pravico do nakupa v mesnici in trgovini.

A. & E. SKABERNÉ, Mestni trg števil. 10

Velika zaloga manufakturnega blaga, različno sukno za moške obleke, volнено blago, kakor ševijoti, popelin, delen, itd. za ženske obleke. — Perilno blago, cefirji, kambriki, batisti v bogati izbiri. Različno platno in šifoni v vseh kakovostih in širinah; potrebšine za krojače in šivilje. Flanelaste in šivane odeje, različne preproge za postelje, kakor tudi cele garniture. — Novosti v volnenih in svilenih robcih in šalih. Namizni prti, servijeti in brisalke iz platna in damasta. **Priznana nizke cene!**

Posebni oddelek za pletenine in perilo. Vse vrste spodnje obleke za ženske in moške, kakor: srajce, hlače, krila, bodisi iz šifona ali pa tudi pletene iz volne ali bombaža. — Največja izbira v nogavicah v vseh barvah kakor tudi v vseh velikostih za otroke. — Predpasniki najnovejših krojev iz pisanega blaga, šifona, listra in klota. Stezniki ali moderci od najcenejših do najfinejših. Fini batistasti, platneni in šifonasti žepni robci. — Zaloga gospega perja in puha. **Vedno sveže blago!**

Najboljša, najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska Posojilnica

registrirana zadruga z neomejeno zavezo

v Ljubljani, Miklošičeva cesta št. 6

pritličje, v lastni hiši, nasproti hotela „Union“ za frančiškansko cerkvijo

sprejema hranilne vloge in vloge v tekočem računu, za katere jamčijo ne samo njeni zadružniki, temveč tudi

cela dežela Kranjska

in jih obrestuje po **4³/₄ 0/0**

brez kakega odbitka, tako da sprejme vložnik od vsakih vloženih 100 kron čistih obresti 4.75 kron na leto. Stanje vlog je bilo koncem marca 1913 čez 22 milijonov kron. Za nalaganje po pošti so poštahranilnične položnice brezplačno na razpolago.

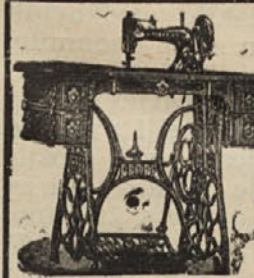
Načelstvo.

Bogata zaloga ženskih ročnih del in zraven spadajočih potrebščin.

F. Meršol LJUBLJANA
Mestni trg 18.

Trgovina z modnim in drobnim blagom. Velika izber vezent, čipk, rokavio, nogavio, otroške obleke in perila, pasov, predpasnikov, žepnih robov, ovratnikov, zavratinio, volne, sukana itd.

Predtiskanje in vezenje monogramov in vsakovrstnih drugih risb.

Priporočamo cenjenemu občinstvu edino domačo tvrdko

Ignac Vok

špecialna trgovina šivalnih strojev in koles Ljubljana, Sodna ul. 6,

katera ima po ugodnih cenah in obrokli od strokovnikov priznana najboljša šivalna stroje v Evropi in to so PFAFF v veliki izbiri in zalogi. 10letna pisarna garancije! Pouk o vezenju vsak čas brezplačno. Prilni posredovalci se iščejo